

KAČERGINĖS KŪRĖJŲ BALSAI

Koks gražus pasaulis tampa, kai ūkanotų Kačerginės girių viršūnėmis nuskardena aidus gegutės ku – kū – ū – ū – ū ! Atsiveria akys, suspurda širdis. Pakyli lyg raibą plunksnelę siektumei pagauti! Koks spalvingas pasaulis, kai savo balsu iš širdies gelmių prabyla žmogus.

Vėlų 2007-ųjų rudenį sušvito Kačerginės kūrėjų – literatų balsai ir susiliejo į nepamirštamą kūrybos vaivorykstę. Skirtingo likimo, amžiaus, patirties, tačiau visus suvienijo noras kalbėti savo balsu.

Atverkim po žiemos užbrinkusius sielų langelius, susukim dailų kūrybos lizdelį grįžtančiai poezijos paukštei nusileisti.

Kačerginės kultūros centro direktorė
Lina Sinkevičienė

Angelė Domeikienė

Angelė gimė 1959 m. Šakių rajone. Nuo 1983 m. gyvena Kačerginėje. Su poezija sieja įvairi veikla. 2000-aisiais savo miestelio gyventojams ji surengė poezijos vakarą, dalyvavo Kauno rajono literatų klubo „Polėkis“ veikloje. Angelė - Kačerginės bendruomenės centro narė, moterų laisvalaikio klubo „Seklyčia“ įsteigėja, Prano ir Jono Mašiotų palikimo puoselėtojų draugijos vaikų vasaros stovyklų organizatorė. Jos kvapnūs kulinarijos kepiniai džiugina įvairių vakaronių metu. Angelės pomėgiai: gėlės, avys, turizmas ir fotografija.

MANO ŽEMĖJE

Mano žemėje lyja lietus,
Tavo žemėje šypsosi saulė,
Bet ta žemė, dangus ir lietus
Ir yra mūs mažytis pasaulis.

Mano juokas viršūnėm pušų,
Ir tyla,- ką sumindžiojo kojos...
Bet šioj žemėj gyvenam kartu
Ir kartu viens kitam mes aukojamės.

Kai nēr ašarų,- reikia širdies...
O gal noris užmigt ir šypsotis,
Paprasčiausiai pabūti kartu,
Viens kitam save atiduoti.

IEVA DAUGĖLAITĖ

Ieva Daugėlaitė gimė 1994 metais Kaune. Nuo penkerių metų su tėveliais apsigyveno Kačerginėje. Ieva prisipažįsta, kad rašo tik apie laimę ir džiaugsmą, o liūdesio nemėgsta. Nuo mažens Ievutės namuose skambėjo muzika, mat jos mamytė Vita ir tėvelis Linas yra autorinių dainų kūrėjai, folklorinių ansamblių dalyviai. Jie ne kartą džiugino Kačerginės bendruomenę savo melodijomis. Ieva 2007 metais dalyvavo Kauno rajono „Poezijos Pavasarėlio“ konkurse ir tapo laureate. Įkvėpimo poezijai ji semiasi iš muzikos, kuri ją nuolat lydi muzikos mokyklos užsiėmimuose. Jaunoji eiluočioja prisipažįsta, kad kūryba išskleidžia jai sparnus, kilsteli virš kasdienybės.

Vakaras ir rytas

Saulė leidžias, mėnuo kyla
Žarsto vėjas tylią tylą...
Ir miegelį ir sapnus
Neša žvaigždės į namus.

Mėnesienoj aš sėdėsiu,
Į žvaigždes ilgai žiūrėsiu...
Suskaičiuosiu aš kiekvieną,
Vis po vieną, vis po vieną...

Bet jau saulės spindulėliai
Iš sapnų visus pakėlė,
Šokinėdami vaikai
Bėgs į kiemą, žais ir žais.

Saulė šildo, saulė šviečia,
Gaivia rasą saulė mėto,
Ir iš lėto, ir iš lėto,
Vėjas žarsto linksmą lietu...

Vytautas Sabaliauskas

Vytauto Sabaliausko kūryba, publikuota 2006-01-23 „Nemuno“ žurnale Nr. 4.

Lyg žuvys kylančiam tinkle
akimirkos – joms ankšta – spurda.
Lyg krintantys garsai – nuo do link la –
jos įelektrina absurda.

Jos tartum drožlės geležies
įsimagnetina ir jungias,
apauga atspalviais tulžies
ir dauginas lyg neviengungės.

Net ne žiedadulkės... jos iš
už kosmoso atlėkę sporos...
Kai jų apvalkalėliai plyš,
kiekvieną baigtį persmelks oras.

Minutės augs. Lyg vaisiai noks.
Taip valandos ir atsiranda.
Mažų mažiausiai laikas – joks.
Be pjūvio pereina į randą.

Mes viską gersime lėtai.
Taip laikas tęsiasi palatoj.
Taip pamažu prasinešioja batai,
netenka nuolydžio šlaitai.

Mes viską gersime lėtai.
Taip dulka dėklusos pistoletai,
taip bilietai loterijoj skylėtoj
išblunka tartum nekaltai.

Mes viską gersime lėtai.
Ir tirps erdvė, kaip tirpsta luitai,
ir jei bus jie mums pakeliui, tai
mes pasislėpsim lyg daiktai.

Mes viską gersime lėtai.
Tapatinsimės žydinčioj paletėj
su lengvumu, jį vos palietę...
Taip liečia prieblandą skliautai.

Mes viską gersime lėtai.
Taip grįžta iš medžioklių liūtai,
taip sklaidosi danguj saliutai,
taip jungias po dangum krantai.

Danutė Čaikienė

Danutė Laurinaitytė - Čaikienė gimė 1942 metais Kaune, Aleksote. 1944 karo metais ji su tėvais atvyko į tėvelio gimtinę - Palankių kaimą. Mokykloje jai geriausiai sekėsi gimtoji kalba, ypač rašinėliai, kurie lyg šildos gijos lengvai driekėsi dailiajame eilutėmis. Ji su meile prisimena savo pirmąją lietuvių kalbos mokytoją Verą Laučkienę. Ne vienas dešimtmetis prabėgęs Kačerginės vaikų sanatorijoje, rūpesčiuose sutirpę jaunystės gyvenimo metai šiandien sugrįžta kūrybos žiedais. „Manyje dega prisiminimai“ prisipažįsta Danutė Čaikienė. Ji pakelta galva šypsosi: „Aš – Palankių kaimo dukra!“. Nemuno krašto žmonių likimai - pagrindinė jos rašinių tema. Savo kūrybos kraičio kuparą ji atveria santūriai, ne visiems, o tik savo mylimiems kraštiečiams. Ilgiau pakalbinta Danutė nedrąsiai prisipažįsta - „turiu sukaupusi...“.

Ištrauka iš vaikystės prisiminimų

Kuo turtingas mūsų kaimas? Savo žmonėmis. Senieji Nemuno žvejai – jau praeities etapas. Visi jau už žydrųjų horizontų iškeliauvę, palikę mums šviesius prisiminimus. Mes ir kitokią Nemuną su pagarba prisimename. Tai buvo galinga, vandeninga upė, plukdanti pavasarinį ledonešį, kuris sukviisdavo visus kaimo žmones: ir senus, ir jaunus, ir mus vaikus. Nemunas kiekvieną pavasarį plėšdavo nuo krantų žilvičius, lytimis rausdamas iš po akmenų žemę. Amžių amžiais upė čia statė, griovė, be atvangos perstatinėdavo daromą darbą ir buvo gražu žiūrėti į jį.

Nemunas aibių prikūręs nemažiau ir mūsų kaimui. Tragiškas likimas pavasarinio ledonešio metu ištiko Burkštinaite. Atvilnijusi galinga ledo lytis nuplukdė Jono Laurinaičio kluoną, o vandeniui skalavo ir švarino visą mūsų kaimą. Dažniausiai mokykla buvo apsemta, o mes vaikai džiaugdavomės, kad nereikėdavo eiti į mokyklą. Kaimo gyvuliai tuo metu gyvendavo rėvose.

Nemunas kupinas prisiminimų. Nemunas – mūsų žvejų gyvenimas, jų duona. Į užmarštį nuėjo senųjų žvejų paprotys pavasarį išsirengti su duona ir druska pasveikinti sujudusį, šniokščiantį, verpetuojantį gyvą Nemuną ir padėkoti jam už duoną, už gyvenimą. Visų buvo laukiama žiobrinės šventė. Jos pranašai

būdavo juodgalviai kirai ir žuvėdrų pulkeliai. Pranešdavo, kad plaukia marių žuvys. Mes – mūsų karta spėjome pamatyti gražuolę lašišą, aštriadantę lydeką, ir karši, ir žiobriuką. Mūsų žvejai jas traukė tinklais, skrodė, sūdė, rūkino ir pardavinėjo Kačerginės vasarotojams ponams. Likusios iškeliaudavo į Kauno žuvinį turgų prie žydu ligoninės. Pardavimas buvo moterų darbas. Jų kelias panemune buvo paženklintas prakaitu ir nuospaudomis, o kartais ir ašaromis aplaistytas, kai plėšikai atimdavo viską, ką jos nešdavosi. Tada kaimo moterys būriuodavosi ir keliaudavo būriais. Kauno HE'sas atėmė tą gražuolį, energingą, turtingą, veržlų Nemuną ir jis liko panašus į susiraukšlėjusį seneliuką. Tokį dabar mes jį turime. Bet jis vis vien dar velniškai gražus. Šiandien mes juo plaukėme ir gerėjome, ir gerbėme, ir dėkojome jam už vaikystę, jaunystę, už pačius gražiausius metus prabėgusius šalia jo.

Eleonora Vitkutė

Eleonora gimė 1979 m. Kaune. Nuo 1995 m. gyvena Kačerginėje. Didieji Eleonoros universitetai prabėgo mylimos mamytės glėbyje. Žinoma miestelio menininkė, tapytoja Eugenija Vitkuvienė lyg pumpurėlį su meile dukrelę kėlė į šviesą, į grožį. Iš motulės rankų Eleonora paragavo pirmąją prisirpusią žemuogę, iš jos gerų akių perskaitė pirmą meilės lyrikos eilutę. Tik motulės širdyje Eleonora rado turtus, kuriais šiandien didžiuojasi: turtingą gimtosios kalbos žodyną, meno, literatūros suvokimą ir nepakartojamą saviraišką.

Eleonora - visų Kačerginės vakarėlių pažiba. Eiles skaito ekspromtu! Daugelis jų skirtos geriausiam pasaulyje žmogui - Mamai. Eleonoros akiratis kasdien plečiasi. Ji domisi liaudies medicina, šokiais. Mėgiamiausias jaunosios poetės filmas - „Komisaras Reksas“. Eleonora tvirtai įsitikinusi, kad gėris ir grožis visada laimi! Tuo tikime ir mes...

Baltos snaigės už lango krinta
O lauke taip ramu...
Tavo mylimos akys, mamyte,-
Širdyje man šviesu.

Spindi ir tirpsta žvaigždės
Ant tavo šiltų delnų,
Debesys tyliai plaukia,
O aš vis einu ir einu...

Į tavo mylinčią širdį mamyte
Baltu snaigių taku...

SUSITIKSIM ŽVAIGŽDYNUS KAIP SODUOS VISATOS...

Vakaro metu buvo skaitomos Anapilin išėjusių kačerginiečių eilės.

Vilius Valentinas Jakelaitis (1920 – 1998)

Vilius Valentinas Jakelaitis gimė 1920 rugsėjo 9 d. Palankių kaime. 1941m. įstojo į sukilėlių gretas. 1941 - 1944 m. mokėsi Vilniuje. Čia susipažino su lengvaaltečiu B.Keturakiu, kuris padėjo V.V.Jakelaičiui treniruotis. Antrosios Rusijos okupacijos metu dirbo Kauno apskrities agronomu, buvo pasyvus rezistentas. Jo dėka nuo represijų buvo išgelbėti keli žymūs visuomenės veikėjai. Studijuodamas Kūno Kultūros institute, aktyviai dalyvavo sportinėje veikloje ir nenutraukė ryšių su savo krašto rezistentais. 1946 m. pirmą kartą Lietuvoje organizuotame 25 km bėgime Kaunas - Karmėlava - Kaunas, V.V.Jakelaitis buvo antras. Savo dėdės Viliaus Valentino Jakelaičio eiles su meile skaito kačerginietė Regina Motiejūnienė.

MAIRONIUI

Kelkis, Maironi, ir pažvelk
Į tavo Vilnių apdainuotą,
Čia miršta kalba Lietuvos,
Čia rusai kelia džiaugsmo puotą.

Čia komisarai iš Maskvos
Kiekvieną kąsnį mūs skaičiuoja,
Kas prakaitu sukurta mūs,
Viskas į Rusiją važiuoja.

Žiauri plėšikiška ranka
Herbus senovinius ištrynė,
Aš klausiu save ir tave,
Už ką kenčia mūs tėvynė?

Tarp rudenio gėstančių lapų,
Nežinomas kareivis ieško kapo,
Nėra ugnies, kuri ruseno,
Kur visa tauta sėmės peno.

OKUPANTAMS

Ko jūs bijot savo vardo,
Jūsų vardas – okupantas,
Ir kol švies ant žemės saulė
Jis bjauriausias bus pasauly.

MOTINAI

Ruduo atėjo - dienos pilkos,
Bet neužmiršiu niekados,
Žydėjo mėlynos vosilkos,
Tai akys Motinos manos.

Ruduo. Man šiandien širdį spaudžia,
Nėra kam ranką man paduot,
Tave senai kapai jau glaudžia,
Nėra tavęs kam pavaduot.

Antanas Martinaitis (1939 06 20 – 1986 06 20)

Būsimasis dailininkas ir poetas gimė dailininko akvarelisto Jono Martinaičio ir mokytojos Onos Martinaitienės šeimoje Vandžiogaloje (Kauno r.). Sunkūs karo, pokario metai, ankstyva tėvo mirtis nelepino būsimąjį dailininką. 1950-1957 m. mokėsi Kauno vidurinėje dailės mokykloje. Pedagogas Č. Kontrimas greitai pastebėjo neeilinių gabumų berniuką, jis tapo akvarelės būrelio siela. Vėliau – studijos Vilniuje pas prof. A. Gudaitį, davusį jam tvirtus tapybos pamatus. 1964 m. baigė tapybą Dailės institute.

- 1969-86 dėstė tapybą Kauno vaikų dailės mokykloje.
- 1965 pradėjo dalyvauti parodose.
- 1970 pirmoji personalinė kūrybos paroda Vilniaus dailės parodų rūmuose.
- 1977 personalinė kūrybos paroda M. K. Čiurlionio dailės muziejuje Kaune.
- 1980 personalinė kūrybos paroda M. K. Čiurlionio dailės muziejuje.
- 1969 -84 dalyvavo beveik visose Pabaltijo šalių tapybos trienalėse.
- 1986 birželio 20 dieną mirė Kaune.
- 1987 paskirta LTSR valstybinė premija.
- 1989 kūrybos paroda M. K. Čiurlionio dailės muziejuje.
- 1993 Jono, Antano, Ignaco Martinaičių kūrybos paroda Kauno paveikslų galerijoje.
- 1994 išleista pomirtinė (1939-1986) lyrikos knyga „Paskui medinį arkliuką“
- 1995 tapybos ir akvarelių paroda „Lietuvos aidas“ galerijoje Vilniuje.
- 2001 Kačerginės kultūros centras ir dailininko našlė Adelija Martinaitienė surengė A. Martinaičio 15 metų išėjimo Anapilin atminimo vakarą.

Dailininko Antano Martinaičio lyriką, lyg žaižaruojantį šviesos deglą, įveikdama metų slenksčius, ištikimai neša menininko bendražygė Adelija Martinaitienė. Poeto pomirtinės lyrikos knygos „Paskui medinį arkliuką“ išangos autorius Leonardas Gutauskas klausia: „tikriausia jau seniai neberašai eilių nes angelai jų neskaito jie skaito žvaigždžių dantiraščiu parašytas maldas o mes... „

O mes, prisilietę prie Antano Martinaičio lyrikos kiekvienu kart šūktelim! Šoktelim nuo žemės lyg basomis būtime užmynę Kačerginės girios žolę iš „Raudonosios knygos“.

Vakaro dalyvių laukė akistata su eilėraščio sodriu vaizdu, grakščia detale, nuo poezijos augmenijos nurašyta netikėta akimirka. Knygelės redaktorius D. Kajokas pastebi, kad „retas taip kantriai, nuosekliai ir profesionaliai ruošiasi poeto pašaukimui, kaip tai darė Antanas Martinaitis“. Liko nepabaigtas rašyti romanas, nepublikuoti apsakymai, dienoraštis...

Mintinai pažėrusi Antano žaismingus ketureilius Adelija tą vakarą atvertė dar vieną šiltą jo eilėmis nutapytą spalvotą laišką.... Laišką Kačerginei.

Nubluko skrynios ir šventi paveikslai,
Pakito reginys – diena kaip žvakė tirpo,
O mano avinėlių – žaislą
Močiutė prie Labos apkirpo.

Tu gyvenimą pažinti trokšti,
Man – būties ieškojimo kančia.
O gyvenimas? ...Gyvenimas – tai pokštas
Po jazminų krūmu iškrėstas nakčia.

Garuoja upė, plaukia baltas ižas
Ir nešas varnas vakaro didingą skliautą,
Medinėj geldoje irkluoja ližem
Vaikų įkalinta kaliausė.

Ateis, ateis toks metas
Mus skirs tik vienas metras
Juodosios žemės ir tylą
Apaugusi karčiają nevilties žolė.

VARNA ARTISTĖ

Ji kartais klykia kaip šventoriaus povas,
o kartais juokias kaip Popovas,
dažnai ją sutinku – po Kačerginę
ji vaikšto, pasivertus į merginą.

Mylėjo tą artistę Putinas, Mašiotas,
kai viršum šilo tartum parašutas
ji krisdavo, išskleisdama
vėjuotus rudenis, žiemas...

LITERATŲ VAKARO SVEČIAI

Poetas Pranciškus Karosas

Poetė, tapytoja Gražina Pasilauskienė

Fleitininkė Lidija Gomolickaitė - Grudzinskaitė

